

foto: Zsira Pál

Tükörborító

Csepregi János: Morgensternt tiszta papírra – 1942

SZIRMAI PANNI

Now Books & Music, Budapest, 2018, 178 oldal

A *Morgensternt tiszta papírra – 1942* című kötettel újgenerációs, intermedialis művészeti produktum jelent meg a könyvpiacra. A kötet kettő az egyben élményt nyújt: csak a tartalomért is érdemes lenne megvásárolni, a ráadás-ként élvezhető kivételes látványvilágért pedig külön hálás lehet az olvasóból egyre inkább befogadóvá váló közönség.

Csepregi János új kötetében pátosz és giccs nélkül szól a mindennapokat átítató, a lassan száradó falakra és a könyvek lapjaira lerakódó hiányról. Közel hozza a megmásíthatatlant – ha nem is teszi elviselhetőbbé. Csepregi jól ismeri a gyász árnyalatait, a végtelenségig elcsépelet szövegeket elkerülve, hétköznapi motívumokkal ír érvényesen a mulandóságról. Bár a kötet melankolikus hangvételű, mégsem az önsajnálattal érződik a sorokból, a versekben az önirónia és a fanyar humor is megjelenik. A gyászunka itt konkrét és átvitt értelemben is felfogható: minden hiányzik, amit elveszíthetünk: családtag, gyerekkor, fiatalság, ártatlanság, önbecsülés. A versek a feldolgozási folyamat melléktermékei, az emlékezés rituáléja nyomán a megszokásba süllyedt pillanatok utólag nyernek jelentőséget. A hátrahagyott tárgyak, félbemaradt

olvasmányok és a mindig figyelmen kívül hagyott anyai intelmek emlékeztetnek a banális hétköznapiok békéjére, amit nem lehet visszahozni.

A jóllakott kórházi macskák és a meggon-dolatlanul vásárolt céklalé is fontos szimbólumok Csepregi mikrouniverzumában. A nosztalgikus visszatekintés elhallgatott családi történeteket is felszínre hoz a meg nem született gyermektől a nagymama alkartetoválásáig. Mindaz, amit megélték előttünk, és amit elhallgattak előlünk, része az identitásunknak – bár nem mindig tudatosan. Az álszerűen óvodai antikrisztusként (avagy meg nem értett zseniként) megjelenő, a végében zsírkrétát majszoló gyerek például később felmenői elhallgatott sorstragédiáit próbálja megérteni. Csepreginél mindez élő nyersanyag, amiből kiindulva a keserűes anekdotázáson túl érvényes mondanivalót fogalmaz meg. Átélehető példákat hoz olyan élethelyzetekről, amikor az ember nehézségekbe ütközhet, és amelyeket természetesen el is ronthat.

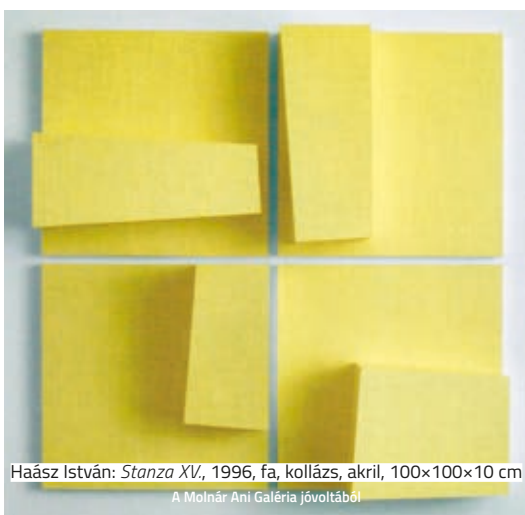
A kötet tartalmára rezonál a külső tükörborító: kedves olvasó, te is lehetsz a zsírkrétás óvodás vagy a jóllakott kórházi macska. Kezdj bármit az ételleddel, lesznek benne csalódások,

meggrázkódtatások, amelyekre egyéni megoldási stratégiákat dolgozhatsz ki, de mindig tükörbe kell nézned.

A művészkönyv belülről is izgalmas vizuális nyelvet használ, Nagy Kincső színvonalas munkája túllép a versek illusztratív kiegészítésén, önálló, a szövegekkel szimbiózisban fejlődő képi világot épít fel. A testet a kádban körülölelő víz finom vonalvezetéssel fodrozódik az egyik oldalon, másról szellemesen, tetriszelemekkel érzékelteti a szocreál varsói városkép jellegzetesen monoton látványát.

A tömegizlést elkerülő művészkönyvön finom kultúraformáló szándék érződik. Az ellenállás ezen irodalmi formája a címben és a kötetben is felbukkanó Christian Morgenstern nevéhez fűződik. A német költő a groteszk mestereként vált ismertté az 1910-es években, Hetényi-Heidelberg Ernő (aki melleleg a hazai buddhizmus úttörője volt) pedig 1942-ben szép, drága papíron, saját fordításában és saját pénzén adta ki itthon Morgenstern verseit. Csepregi kötetére ennek a gesztusnak is örököse.

Bónuszként két kísérleti versklip is készült a szöveghez, Markó Dániel és Tanka Balázs munkáit online lehet megnézni.

Haász István: *Stanza XV*, 1996, fa, kollázs, akril, 100x100x10 cm
A Molnár Ani Galéria jóvoltából

Fotó: Sulyok Miklós

A Molnár Ani Galéria újabb spanyolországi sikere

Forgács Péter munkája tavaly novemberben a LOOP Barcelona videófesztiválon kapta meg a fődíjat, idén pedig Haász István munkáit válogatták be a madridi Galeria Odalys *Universo Madí* című csoportos tárlatára. A mintegy 50 művész alkotásait felvonultató, február 23-án megnyílt nemzetközi kiállítás a kortárs absztrakt geometrikus művészet meghatározó irányzata, a Madímozgalom koncepcióját és jelenét mutatja be.

A Várfok Galéria standja az art KARLSRUHE-n

Megismételhetetlen Rembrandt-kiállítás Amszterdamban

All the Rembrandts címmel nyílt kiállítás február 15-én a festő halálának 350. évfordulója alkalmából a Rijksmuseumban. A világ legnagyobb Rembrandt-gyűjteményével rendelkező múzeum kiállítja a birtokában lévő összes, mintegy 400 alkotást, amelyek között 22 festmény, 60 metszet és több mint 300 rajz látható. A tárlat egyik leghíresebb darabja az *Éjjeli őrző*, amely az egyik legtitokzatosabb és méretében is legnagyobb Rembrandt-mestermű. A kiállítás 2019. június 10-ig látogatható.

Kozák Gábor, Sáfár Zoltán és Kaucsek Bálint (balról jobbra) Bukta Imre műve előtt

All the Rembrandts, kiállításrészlet

Nemzetközi megmérettetés – art KARLSRUHE 2019

A 2019. február 21. és 24. között megrendezett neves nemzetközi művészeti vásáron idén a Várfok Galéria is képviseltette magát. Standjukon a műértő közönség Keserű Károly repetitív, meditatív pöttykompozícióit, Jovanovics Tamás élénk színekkel operáló, játékos geometriáit, Ujházi Péter vitális lombképeit láthatta. A fiatal generációt három művész képviselte: Nemes Anna, Orr Máté és Szabó András.

Jubilál a Godot Galéria

20 év már komoly múlt egy galéria életében. A Godot Galéria nagy utat tett meg a Madách térről jelenlegi székhelyéig, a Bartók Béla útig, ahol nagy szerepe volt az új kulturális negyed fellendítésében. Művészeit a progresszív szemlélet, az állandó megújulási készség és képesség, a műfaji sokszínűség, az ironikus, kritikus, de közben humánussal átitatott, humoros világlátás, elhivatott tulajdonosait pedig a folyamatos megújulási igény jellemzi. Ennek ékes bizonyítéka, hogy a galéria mellett életre hívták a Godot Kávéházat, idén ősszel pedig Óbudán a Goldberger Gyártelep korábbi épületében elindul a Godot Kortárs Művészeti Intézet. További sikeres évtizedeket kívánunk!

Elhunyt a fehér szín megszállottja, Robert Ryman

Robert Ryman (1930–2019) sosem hagyta magát bekegerezni. Elsősorban realistának tartotta magát, és azt vallotta, hogy a festészetben semmi sem hitelesebb, mint a felület, a rákent festék és az egész megvilágító fény. Éppen ezért használt csak fehér munkája során. Számára a festmény fizikai valójában rejtett a lényeg. Leginkább négyzet alakú vászonra dolgozott, nem adott címet a műveinek, és akkurátusan figyelt a kiállított alkotások megvilágítására, ugyanis állította, hogy művei csupán a falon nyerne értelmet, onnan levéve őket megszűnik a létjogosultságuk.

Robert Ryman 2002-ben az egyik fehér műve előtt

Egy Adolf Hitlernek tulajdonított akvarell tájkép

A Reuters jóvoltából

Hamis Hitler-képeket foglalt le a rendőrség

A német rendőrség idén januárban három, Hitler aláírásával ellátott tájképet foglalt le, miután bebizonyosodott róluk, hogy hamisítványok. A kérdéses festményeknek a művészi értéke csekély, egyedül Hitler aláírása növelhette piaci árszámukat. Adolf Hitler valóban „festegetett” a 20. század elején, amikor még képzőművészi álmokat dédelgetett, és megélhetési okokból tucatszámra készített képeslapokat, illetve akvarelleket.

Nemes ügy érdekében adják el Mark Rothko művét

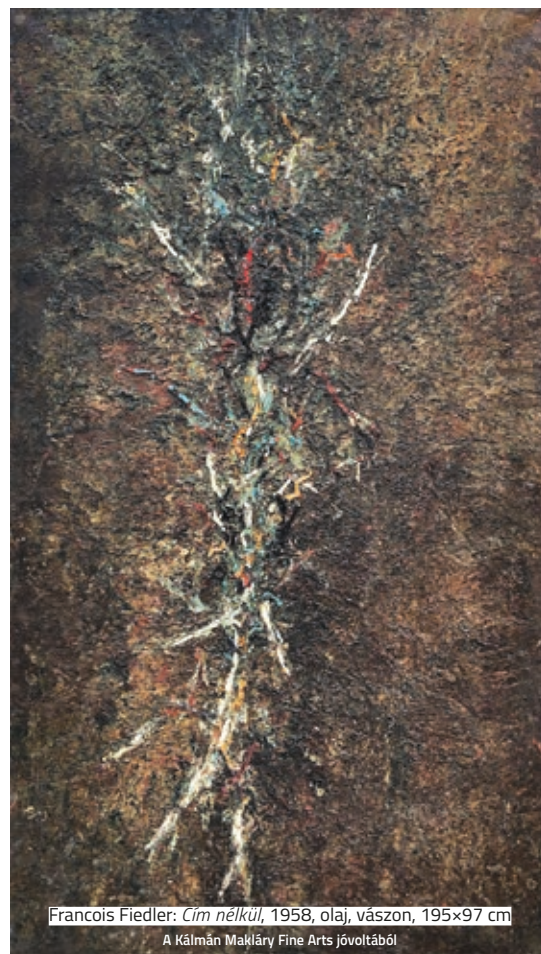
A San Francisco Museum of Modern Art a Sotheby's árverésén kínálja eladásra egyik legértékesebb festményét, Mark Rothko 1960-as művét (*Cím nélkül*), amelynek értékét 35 és 50 millió dollár közé becsülik. Az eladásból befolyt összegből a San Franciscó-i múzeum több női és színes bőrű művész alkotásaival szeretné feltölteni a gyűjteményét, ellensúlyozva a fehér férfi művészek túlreprezentáltságát a kiállítóhelyen.

Mark Rothko: *Cím nélkül*, 1960, olaj, vászon, 175,2×127 cm

A Sotheby's jóvoltából

© 1998 Kate Rothko Prizel & Christopher Rothko / HUNGART © 2019

Francois Fiedler: *Cím nélkül*, 1958, olaj, vászon, 195×97 cm

A Kálmán Maklár Fine Arts jóvoltából

Antik and Art Budapest

Majdnem egy évtizedes kihagyás után *Antik and Art Budapest* néven éled újjá a nagysikerű *Antik Enteriőr*-kiállítás és vásár. Március 21–24. között a magyar műtárgypiac fontos szereplői – többek között a Kálmán Maklár Fine Arts, a Virág Judit Galéria, a Faur Zsófi Galéria, a Nemes Galéria, a BÄV, az Artcore Antik & Design – képviseltetik magukat a rendezvényen. A szervezők célja a műkedvelőket és a kereskedőket közelebb hozni egymáshoz, a műgyűjtés generációkon átívelő, értékteremtő szerepére is felhívva a figyelmet. „Mindehhez kellett egy alap, amit még 1994-ben megteremtettünk az első *Antik Enteriőr*-kiállítással, amelyet több mint 10 évig hatalmas érdeklődés mellett szerveztünk” – mondta az esemény háttéréről Tausz Ádám, a rendezvény főszervezője. „Nagy örömkre szolgál, hogy csaknem egy évtized után visszatérhetünk a magyar közönséghez, és London, Brüsszel és Párizs után itthon is bemutatjuk a galéria művészeit” – fogalmazott Maklár Kálmán, aki hozzátette, hogy főleg modern művészettel foglalkozó galériásként hiánypótló eseménynek tartja az *Antik and Art Budapest* rendezvényt.